

Çevre Gündemi

Rüksan TUNA

Bu sayıdan itibaren çevre ayrılmaz başlığımız olacak.

"İklim Yılı" olacağı söylenen 2009'un gündemi yoğun.

2006 yılında Al Gore "Uygunsuz Gerçek" filminde yenilenebilir enerjilere yönelmenin önemine dikkat çekiyor ve bunun gerçekleştirilmesinin mümkün olduğunu söylüyordu. Ve ekliyordu: "Unutmayın Amerikan başkanlığı da yenilenebilir." (www.climatecrisis.net)

Bu söz gerçek oldu.

Dünyanın en büyük kirleticisinin Kyoto'yu imzalamayan başkanı yenilendi ve Amerikan halkı değişim sloganı ile yola çıkan adayı başkan seçti.

2500 çevreci, iklim değişikliği ile mücadele sözü veren Barack Obama'ya bu sözünü hatırlatmak ve gereklerini somut adımlarla yerine getirmesini hızlandırmak için 2 Mart'ta Washington'da kömürle çalışan Capitol Hill Elektrik Santrali'ne yürüdü. (www.capitolclimateaction.org, www.stopglobalwarming.org)

Ekonomik krizin giderilmesi için onaylanan 800 milyar dolarlık canlandırma paketinin 130 milyar dolarının yenilenebilir enerji endüstrilerine gitmesi bekleniyor.

Aralık ayında toplanacak olan Kopenhag buluşması 2012'de sona erecek olan Kyoto sözleşmesinden sonra alınacak tedbirlerin görüşüleceği bir platform olacak. Orada dünyanın dört bir yanından binlerce bilim insanı bir araya gelecek. On binlerce olacağı beklenen çevreciler kendi hükümetlerini daha etkin tedbirler almaya zorlayacaklar.

Bildiğiniz gibi Türkiye 1992'de BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinde 177 ülke ile birlikte taraf olmuştu. Türkiye, meclis gündemine aylarca 30. sıralarda aldıktan sonra nihayet geçtiğimiz 6 Şubat'ta TBMM'de çıkarılan bir kanunla imzaladı.

Kanunun gerekçesinde Türkiye'nin "iklim değişikliği ile mücadelede uluslararası toplumla birlikte mücadele ettiği"

yer alıyor. 1997'de Kyoto'yu imzalayan 187 ülkeden 11 yıl sonra bu atılması gereken bir adımdı, ancak asıl yapılacaklar bundan sonra başlıyor ve yapacak çok şey var.

İnsan eliyle yaratılmış olan iklim değişikliği ve çevre felaketinin yine insan eliyle durdurulacağı inancını koruyoruz.

Kısaca hatırlayalım, iklim değişikliği ne demek?

a. **Sıcaklığın artışı** demek. 2003 ve 2005'te Avrupa'da sıcağın ölen yaşlıları hatırlayın, geçtiğimiz yaz komşu Yunanistan'da ve bu yılbaşında uzak komşu Avustralya'da çıkan yangınları hatırlayın. Güney Avustralya'da hava sıcaklığının 48 derecelere çıktığı günlerdeki yangınlarda 180 kişinin öldüğü, 7000 kişinin evsiz kaldığı bildirildi. Avustralya Çevre Bakanı iklim değişikliği yüzünden göç verecek ilk iklim mültecisi ülkenin Avustralya olduğunu söylüyor.

b. **Buzulların erimesi** demek. Kilo metrelerce yüzdükten sonra üzerine çıkıp dinlenecek buz parçası bulamadığı için yorgunluktan ölen kutup ayılarını hatırlayın.

c. **Yağışların artışı** demek. Asya'da yaşanan selleri, Amerika'da yaşanan kasırgaları hatırlayın, Katrina'yı hepimiz duyduk, on binlerce konutun kullanılmaz hale geldiğini gördük.

d. **Kuraklık, gıda krizi, açlık** demek. 6,5 milyar insanın 2 milyarının temiz içme suyundan yoksun olduğunu hatırlayın.

e. **Flora ve faunanın değişmesi** demek. Mevsimsiz açan ağaçları, kendi yerleşimlerini bırakıp 400 km. serin kuzeye giden kuşları hatırlayın.

f. **Hepsi.**

Evet, bunların hepsi, çevremizde biz-zat gözleyebildiğimiz, hissedebildiğimiz iklim değişikliği belirtileri.

Gözleyebiliyoruz çünkü bunlar 1990'lardan beri belirgin hale geldi, doğa ile uyumla yaşamış yüz bin yıllık insan-çevre ilişkisinin bir tanesinin yaşamına sığıldı. Milyarlarca yıllık doğal dengeleri son yüzyılda insan eliyle bozduk.

Bütün raporlar gösteriyor ki çevre kirliliğini yaratan karbondioksit salımları başta sanayi ve ulaşım olmak üzere insan faaliyetlerinin sonucu. Ülkeden ülkeye değişmekle birlikte inşaat sektörü % 30-40 arasında ilk sırada yer alıyor.

Biz mimarlara ise mesleki faaliyetlerimiz icrasında doğaya en az zarar verecek şekilde hareket etmek, enerjiyi en az

« Çevre Gündemi

tüketecek yapılar oluşturmak ve bunların gerçekleştirilmesi için işveren ve kullanıcıyı bilinçlendirme görevi düşüyor. Gelecek kuşaklardan ödünç aldığımız doğayı korumak, onunla uyum içinde yaşanabilir çevreler oluşturmak, gelecek kuşaklara sağlıklı yapılar çevreler bırakmak meslek etiğimiz olmalı.

Odamız bu konulardaki çalışmalarını derli toplu yürütmek üzere **Enerji Etkin Yapılar Çalışma Grubu** kurdu. Derlenen doküman ve çalışmalar web sayfamızda yer alacak. Yönetmelikler ve AB direktifleri, çevre müktesebatını yayımladık (www.mo.org.tr: belgeler). Yapılacak etkinlik ve sempozyumları yine web sayfamızdan takip edebileceksiniz. Gelecek 22-25 Ekim'de Antalya'da "Uluslararası Ekolojik Mimarlık ve Planlama" sempozyumu düzenleneceğini duyuralım. Konuyla ilgili sürekli mesleki gelişim kapsamında geçtiğimiz iki yılda eğitimler düzenlendi. Bu eğitimler başvuru kaynağı olarak yayına dönüştürüldü (*Yapı-Çevre İlişkileri*, SMGM Yayınları, 2008).

İstanbul'da ise EKA (Eğitim-Kültür-Araştırma) çalışmaları kapsamında mimarın ve mimarın yaşamında "**Ekolojik Perspektifler**" söyleşileri düzenlenmeye başlandı. Aralık ayına kadar sürecek programda "İklim Değişikliği 1" ve "İklim Değişikliği 2" başlıklı söyleşile-

rin ardından üçüncü söyleşi 11 Mart 2009'da "Tarım Politikaları ve Beslenme Kültürü" başlığı ile gerçekleştirilecek (s.4). ■

TMMOB İstanbul İKK Kadın Komisyonu'nun Desa Direnişçisi Emine Arslan'a Destek Ziyareti

29 Nisan 2008'de Düzce Desa Deri'de, dayanılmaz çalışma koşullarının değişmesi için sendikal mücadeleye girişen 41 sendika üyesi işçi işten atıldı. Aynı şekilde Emine Arslan, sekiz yıldır çalıştığı DESA'nın Sefaköy'deki fabrikasından "performans düşüklüğü" bahanesiyle, ancak esas olarak, sendikali olduğu ve diğer işçileri örgütlediği için 3 Temmuz 2008'de işten atıldı. Desa işçileri tüm baskılara karşı direnişlerini sürdürdüler. 24 Aralık 2008'de 175 gündür direnen Emine Arslan işe iade davasını kazandı. Ancak Desa işvereni, davayı kaybetmesine rağmen direnişçi işçileri işe geri almamakta ısrarcı davranıyor...

17 Ocak 2009 tarihinde TMMOB İstanbul İKK Kadın Komisyonu, Desa'da Temmuz ayından bu yana grevde olan Emine Arslan'ı ziyaret etti.

Emine Arslan, bu direnişinde özellikle moral desteğinin çok önemli olduğunu vurgulayarak Kadın Komisyonu'na teşekkür etti.

Kadın Komisyonu'nu temsilen giden arkadaşlarımız; Emine Arslan, eşi ve onları yalnız bırakmayan Deri-İş Sendikası görevlileriyle sohbet ettiler. ■

Su Yasamdır, Yaşamlarımız Satılık Değil!

Tores DİNÇÖZ

TMMOB İstanbul
İl Koordinasyon Kurulu Sekreteri
Suyun Ticarileştirilmesine
Hayır Platformu Yürütmesi

Emperyalizmin pazar kavgası arayışı, son otuz yılda eğitimden sağlığa, doğal varlıklara, sosyal güvenliğe, ulaşımdan, posta hizmetlerine kadar uzanmış ve insanlığın, yeryüzünün ve doğanın bütün değerlerini hızla metalaştırmaya başlamıştır.

Krizin şiddetlenmesiyle, başta Ortadoğu olmak üzere bütün doğal enerji koridorları emperyalistler arası paylaşımın konusu haline getirilirken; dünyamızda canlı hayatın sürmesinin en temel unsuru olan **su bile alınıp satılan bir piyasa malı haline getirilmiştir.**

Güney Afrika'da 2002 yılında gerçekleştirilen Dünya Çevre Konferansı'nda dönemin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan ile yine dönemin ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell, 15'er dakika arayla çıktıkları CNN televizyonunda şunları söylüyorlardı: "**21. yüzyılda uluslararası ilişkileri ne silah, ne de teknoloji belirleyecek. 21. yüzyılın uluslararası ilişkilerini ve savaş nedenlerini belirleyecek unsurlar su, tarım ve enerjidir.**"

Daha sonraki günlerde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ırmakların bile kullanımının özel şirketlere devredileceğini açıklamakta sakıncı görmemiştir.

Su, insanın temel ihtiyaçlarını karşılamakla birlikte aynı zamanda sürdürülebilir tarım, enerji üretimi, endüstri, ulaşım ve turizmin yanı sıra gelişmenin de kaynağıdır. Su, tarım ve endüstri için bir üretim girdisidir. Su, aynı zaman da bir enerji kaynağıdır. Bu nedenle su, gelişmeyi belirleyen stratejik bir özellik taşır.

Böylesine önemli ve **herkesin hak sahibi olduğu bir doğal varlık** olan suyun, alınıp satılan ekonomik bir mal haline gelmesinde dünyada birçok kurum aktif rol oynamış, çokuluslu su şirketlerinin önlerini açmıştır.

Birleşmiş Milletler'in (BM) 1977'de ►►

